

24-101-2022

Sags nr. 2021 –
16893

Akt nr. 18733762

Notat

Paris-aftalen

På COP21 i Paris i december 2015 indgik de 196 medlemslande under FN's Klimakonvention en retligt bindende traktat om klimaforandringer; Paris-aftalen. Paris-aftalen erstattede Kyoto-protokollen efter udløb af anden forpligtelsesperiode i 2020. I modsætning til Kyoto-protokollen, der blev indgået i 1997, forpligter landene sig ikke til at nedbringe drivhusgasudledningen med en forudbestemt procentsats.

Med Paris-aftalen forpligter parterne til klimakonventionen sig til at holde den gennemsnitlige globale temperaturstigning et godt stykke under 2 °C i forhold til førindustrielt niveau og arbejde for at begrænse temperaturstigningen til 1,5 °C.

Paris-aftalen er en overordnet juridisk bindende aftale, mens selve de nationale målsætninger er ikke juridisk bindende. Alle parter forpligter sig til at fremlægge og opretholde nationalt fastsatte målsætninger, Nationally Determined Contributions (NDCs).

Det fremgår af Paris-aftalen, at industrilandene fortsat bør gå forrest ved at fastlægge ambitiøse bindende mål for reduktion af drivhusgasemissionerne for hele økonomien. Udviklingslandene bør fortsætte med at styrke deres modvirkningsindsats, og under hensyn til forskellige nationale forhold tilskyndes de til med tiden at bevæge sig i retning af mål for reduktion eller begrænsning af drivhusgasemissionerne for hele økonomien.

NDC'erne varierer mellem landene. Ikke alene er der forskel på reduktionerne, de enkelte lande kommer med, men også måden hvert enkelt land opstiller sine mål. Såfremt Grønland tilslutter sig Paris-aftalen, som del af det danske kongerige, betyder det, at Grønland skal sætte sig et klimamål og indsende det til FN. Dette nationalt fastsatte mål er uafhængigt af Danmarks klimabidrag.

Baggrunden for Grønlands anmodning om territorielt forbehold for Paris-aftalen i 2016

Daværende Naalakkersuisut havde i forhandlingsforløbet i 2015 arbejdet for, at Paris-aftalen anerkendte oprindelige folks rettigheder og særligt oprindelige folks ret til udvikling med baggrund i FN's deklaration om Oprindelige Folks Rettigheder.

Paris-aftalen indeholder ikke nogen juridisk bindende henvisninger til oprindelige folks rettigheder eller retten til udvikling for oprindelige folk. Aftalen henviser udelukkende til oprindelige folk i en ikke-juridisk bindende præambel og anerkender oprindelige

Postboks 1340

3900 Nuuk

Tlf. (+299) 34 50

folks viden i forhold til klimatilpasning. Grønlands ønske om sikring af oprindelige folks rettigheder blev således ikke imødekommet.

Den daværende forhandlingsgruppe vurderede forskellige muligheder, og det var helt centralt for forhandlingsgruppen dengang, at såfremt Grønland ønskede at tiltræde aftalen, så skulle Grønland ikke tage andel i Danmarks byrdefordeling, fordi det ikke ville tage hensyn til en fremtidig industriel udvikling i Grønland. Det var på daværende tidspunkt forståelsen, at såfremt Grønland ønskede at tiltræde Paris-aftalen, så ville Grønland skulle tage del i Danmarks byrdefordeling. Daværende Naalakkersuisut besluttede i marts 2016, at anmode om territorielt forbehold for Grønland i Paris-aftalen.

Danmark ratificerede Paris-aftalen den 1. november 2016 med territorielt forbehold for Grønland, men uden et territorielt forbehold for Færøerne.

Den færøske model – parterne i Kongeriget belaster ikke hinanden

Færøerne meddelte den 19. oktober 2016 den danske regering, at Færøerne ønskede at være omfattet af Kongerigets ratifikation af Paris-aftalen. Efter tidligere forhandlinger mellem danske og færøske myndigheder nåede parterne til enighed om en model, som herefter bliver kaldt "den færøske model".

Den færøske model er en model, hvor parterne ikke belaster hinanden. Det betyder, at Færøernes fastsætter egne målsætninger. Disse målsætninger påvirker eller belaster ikke Danmark, og omvendt: Danmarks egne forpligtelser, herunder i EU-regi, belaster ikke Færøerne. Dette betyder, at de danske CO₂-reduktionsforpligtelser ikke gælder Færøerne. Juridisk betyder det, at Kongeriget ratificerede Paris-aftalen uden territorielt forbehold for Færøerne. I praksis betyder det, at Færøerne skal sende et nationalt fastsat klimabidrag (NDC) til Danmark, som er et tillæg til og uafhængigt af det, som Danmark indsender gennem EU.

Det er denne model, som Naalakkersuisut ønsker at benytte sig af. På denne måde kan Grønland selv sætte sine egne klimamålsætninger og ikke blive belastet af Danmarks/EU's forpligtelser. Den færøske model blev ikke undersøgt eller belyst af daværende Naalakkersuisut i 2015 og 2016, inden daværende Naalakkersuisut i 2016 besluttede at meddele Danmark et territorielt forbehold for Grønland. Denne model er grundlaget for den nye vurdering af Grønlands mulighed for tilslutning til Paris-aftalen.

Denne model strider ikke imod hensynet til ønsket om fremtidig industriel udvikling i Grønland. **Grønlands klimabidrag under Paris-aftalen og national klimastrategi**

Såfremt Inatsisartut beslutter, at Grønland skal omfattes af Paris-aftalen, vil et klimabidrag (NDC) efterfølgende skulle udarbejdes. I forbindelse med tiltrædelse er der ikke krav om allerede at have fastlagt landets klimabidrag, hvorfor arbejdet kan pågå efter en parts tiltrædelse.

En klimastrategi vil være grundlaget for en grønlandsk NDC. En kommende strategi vil berøre stort set alle sektorer. Kommuner, erhvervsliv og borgere vil derfor inddrages i udviklingen af Grønlands første nationale klimastrategi. En klimastrategi med tilhørende konsekvensanalyse vil redegøre for, hvilke muligheder Grønland har ift. konkrete initiativer for at imødegå klimaforandringerne, balanceret med behovet for økonomisk udvikling.

Udviklingen af en kommende national klimastrategi skal også ses i sammenhæng med processen for en kommende opfølgning på og implementering af FN's verdensmål i en national handleplan for bæredygtig udvikling. Verdensmål 13: Klimaindsats beskriver en række delmål og målepunkter for, hvordan de enkelte nationer kan arbejde med klimaudfordringerne.

Økonomiske og administrative konsekvenser for det offentlige

En tiltrædelse af Paris-aftalen forventes at medføre øget interesse og adgang til diverse klimarelaterede fonde og midler fra internationale fora, der støtter den grønne klimavenlige omstilling.

Grønland vil omfattes af Paris-aftalen, uden at tage andel i Danmarks byrdefordeling og uden at forpligtige sig til en forudbestemt CO2 reduktion eller tiltag. De endelige samfunds- og erhvervsøkonomiske konsekvenser vil afhænge af, hvilket klimabidrag Grønland selv fastsætter. Grønlands egne målsætninger kan udarbejdes med erhvervsliv og kommuner og vil kunne tage højde for behovet for økonomisk udvikling, herunder mulighederne forbundet med den grønne omstilling i Grønland.

I forhold til administrative konsekvenser for det offentlige, så vil Grønlands tiltrædelse af Paris-aftalen indebære, at Grønland skal indgive information til Klimakonventionen om klimaindsatsen. Grønland rapporterer allerede til klimakonventionen om Grønlands optag og udledning af drivhusgasser. Denne rapportering fortsætter under Paris-aftalen. Når Grønland har en NDC klar, skal der også rapporteres om fremskridt i forhold til at implementere den målsætning. Rapporteringsbyrden forventes at kunne afholdes indenfor eksisterende midler.

Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet:

Selve tilslutningen til Paris-aftalen har ikke forudbestemte konsekvenser for erhvervslivet. Grønlands klimastrategi, der skal udmønte Grønlands NDC til Paris-aftalen er ikke endnu udarbejdet. Det er derfor ikke på nuværende tidspunkt muligt at vurdere de økonomiske eller administrative konsekvenser, som Grønlands NDC kan få for det grønlandske erhvervsliv. Når der senere bliver vedtaget en klimastrategi, kan der være konsekvenser for erhvervslivet.

Økonomiske og administrative konsekvenser for borgerne:

Der er ikke forbundet forudbestemte økonomiske konsekvenser for borgerne ved selve tiltrædelse til Paris-aftalen.